

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ СУД У НИШУ
45 Гж 5072/23
04.07.2024. године
Н и ш

Утврђење права својине, стицање у заједници

АПЕЛАЦИОНИ СУД У НИШУ, у већу састављеном од судија Александра Пантића, председника већа, Миљане Стојковић и Снежане Тодоровић, чланова већа, у правној ствари тужиље АА из ..., коју заступа адвокат Никола Никић из Неготина, против тужених ББ, ВВ, ГГ и ДД, свих из ..., са боравиштем у ..., које заступа адвокат Мирослав Лазић из Неготина, ради утврђења права својине по основу стицања у заједници, вредност предмета спора 10.000,00 динара, одлучујући о жалби тужиље изјављеној против пресуде Основног суда у Неготину 7 П 385/2013 од 25.10.2023. године, у седници већа одржаној дана 04.07.2024. године донео је

Р Е Ш Е Њ Е

УКИДА СЕ пресуда Основног суда у Неготину 7 П 385/2013 од 25.10.2023. године у ставу првом, другом, трећем и петом изреке и у овим деловима предмет враћа првостепеном суду на поновно суђење.

О б р а з л о ж е њ е

Првостепеном пресудом, ставом првим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиље којим је тражила да се утврди да је по основу стицања у заједници сувласник са уделом од 30% непокретне имовине ближе наведене у овом ставу изреке, изграђене на к.п. бр. ..., уписане у л.н. бр. ... Ко ..., заједно са одговарајућим правом власништва на земљишту испод објеката и земљишту које је неопходно за нормално и редовно коришћење објеката, што су тужени дужни да јој признају и путем физичке деобе уступе у својину и државину. Ставом другим изреке пресуде одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиље којим је тражила да се утврди да је по основу стицања у заједници сувласник са уделом од 30% на стамбеној згради

габарита 12,25 x10 + 6,25x1,00м спратности П+1+Пк изграђене од тврдог материјала на к.п. бр. ... у ул. ... бр. ... и на огради од тврдог материјала димензија 35x15x1,40м са одговарајућим уделом на земљишту испод ових објеката и остатку плаца што су тужени дужни да јој признају путем физичке деобе и уступе у својину и државину. Ставом трећим изреке пресуде одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиље којим је тражила да се утврди да је тужиља по основу заједничког стицања сувласник са уделом од 30% на покретним стварима ближе побројаним у овом ставу изреке, што су тужени дужни да јој признају и путем физичке деобе уступе у својину и државину. Ставом четвртим изреке пресуде утврђено је да је тужиља власник 5 комплета народне ношње, везене сукње, кошуље и блузе и 10 одела, летње и зимско, разних боја, што су тужени дужни да јој признају и уступе у својину и државину. Ставом петим изреке пресуде обавезана је тужиља да туженима солидарно на име трошкова поступка исплати износ од 300.000,00 динара.

Против наведене пресуде тужиља је изјавила благовремено жалбу побијајући је у ставу првом, другом, трећем и петом изреке, из свих законских разлога, са предлогом да другостепени суд укине побијану пресуду и предмет врати првостепеном суду на поновно суђење или да исту преиначи у смислу жалбених навода.

Тужени су поднели одговор на жалбу указујући на правилност побијане пресуде, са предлогом да другостепени суд потврди првостепену пресуду и одбије жалбу тужиље.

Испитујући првостепену пресуду у побијаним деловима у смислу одредбе чл. 386. Закона о парничном поступку, Апелациони суд у Нишу је нашао да је жалба тужиље основана.

Побијана пресуда није захваћена битним повредама одредаба парничног поступка из чл. 374 ст. 2 тач. 1, 2, 3, 5, 7 и 9 ЗПП, о којима овај суд пази по службеној дужности, али је иста захваћена битном повредом одредаба парничног поступка из чл. 374 ст. 2 тач. 12 ЗПП, јер су разлози о битним чињеницама нејасни, на шта се основано указује жалбеним наводима тужиље.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиља је са туженима била у породичној заједници, тако што је са туженим ББ почев од 1977. године, када је дошла код њега да живи, била у ванбрачној заједници, након чега су отишли у ... код ББ родитеља, овде тужених ВВ и ГГ, када су склопили брак који је трајао до 2011. године. Из брака имају

троје пунолетне деце, две ћерке, које су се убрзо после пунолетства удале и напустиле заједницу, и сина, овде туженог ДД, који је био у породичној заједници све до 2006. године, када је напустио заједницу и засновао брак. За време трајања ванбрачне заједнице, а потом и брака, између тужиље и туженог ББ заједницу су чинили и ББ родитељи, који су пре настанка заједнице, током њеног трајања и по престанку заједнице, били на привременом раду у ..., као и баба и деда туженог ББ, који су живели у породичној заједници све до смрти. Током трајања породичне заједнице тужени ВВ и ГГ су у заједницу унели своју посебну имовину и радом у иностранству и зарадама значајно учествовали у стицању заједничке имовине. Тужени ББ је у стицању заједничке имовине учествовао својим радом, зарадама, радом на пољопривреди, а у краћем временском периоду и радом у иностранству, његови покојни баба и детета су у стицању имовине учествовали својом имовином и радом, док је тужиља учествовала у стицању заједничке имовине искључиво и једино по основу рада у кући, као домаћица, бринући о деци и о мужу, о баби и деди, а пред крај престанка заједнице, док се са супругом ББ налазила у ..., и материјално зарадама, с тим да је тада већ све од имовине било изграђено. Налазом и мишљењем вештака грађевинске струке утврђено је да тржишна вредност стамбеног објекта на парцели к.п. бр. ... КО ... износи 3.528.569,68 динара, с тим да вредност дела радова који су изведени након престанка заједнице живота износи 433.041,45 динара. Вештачењем је утврђена тржишна вредност и осталих објеката на наведеној парцели, уз приложени предрачун вредности објеката који је табеларно исказан и приказан за сваки објекат појединачно. Налазом и мишљењем вештака финансијске струке утврђено је да је вредност покретних ствари које су предмет тужбеног захтева 2.710.800,00 динара. Наведеним вештачењем утврђена је и вредност имовине и доприноса појединих чланова заједнице у стицању новостворене вредности имовине, током трајања заједнице, те су предложене три варијанте учешћа тужиље у стицању имовине. Према првој варијанти тужиља је учествовала у стицању породичне имовине са уделом од 18% или номинално у износу од 3.548.329,83 динара, према другој варијанти са уделом од 19% или номинално у износу од 3.745.458,83 динара и према трећој варијанти са уделом од 20% или номинално у износу од 3.942.588,25 динара.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је одбио тужбени захтев тужиље налазећи да тужиља јесте доказала да је са овде туженима живела у породичној заједници и да је доприносила у стицању имовине по основу рада као домаћица, али да је њен удео у стицању заједничке имовине знатно мањи од удела

овде тужених, те да било која варијанта вештака финансијске струке о висини њеног удела од 18%, 19% или 20% представља незнатни удео у стицању заједничке имовине, по основу ког тужиља не може тражити утврђење права својине, у смислу одредбе чл. 195 Породичног закона.

Овакав закључак првостепеног суда се за сада не може прихватити, јер је чињенично стање остало непотпуно утврђено, а разлози о одлучним чињеницама су нејасни и противречни, услед чега се побијана пресуда није могла испитати ни са становишта правилне примене материјалног права.

Наиме, одредбом чл. 195 ст. 1 Породичног закона прописано је да имовина коју су заједно са супружницима односно ванбрачним партнерима стекли радом чланови њихове породице у току трајања заједнице живота у породичној заједници представља њихову заједничку имовину. Сходно ставу три овог члана на имовинске односе чланова породичне заједнице примењују се одредбе овог закона о имовинским односима супружника, осим одредбе члана 176 став 2 (уписивање у јавни регистар) и члана 180 став 2 (претпоставка о једнаким уделима).

Одредбом чл. 177 ПЗ прописано је да се деобом заједничке имовине, у смислу овог закона, сматра утврђивање сувласничког односно суповерилачког удела сваког супружника у заједничкој имовини. Сходно одредби чл. 180 ст. 3 ПЗ, већи удео једног супружника у стицању заједничке имовине зависи од његових остварених прихода, вођења послова у домаћинству, старања о деци, старања о имовини те других околности од значаја за одржавање или увећање вредности заједничке имовине.

У конкретном случају првостепени суд је утврдио да је тужиља са овде туженима, и бабом и дедом свог бившег супруга ББ, живела у породичној заједници у периоду од 1977. године до 2011. године, те да су сви чланови породичне заједнице учествовали у стицању имовине која је предмет тужбеног захтева. Налазом и мишљењем вештака дате су три варијанте о висини удела са којим је тужиља учествовала у стицању заједничке имовине и то у висини од 18, 19 и 20 %.

Имајући у виду наведено, основано се жалбеним наводима тужиље истиче да је нејасан закључак првостепеног суда да је удео тужиље у стицању заједничке имовине са процентом од 20% наспрам удела тужених од 80% незнатан, те да иста нема право да

потражује својински удео у заједничкој имовини. Процент од 20% представља једну петину имовине, за коју се не може рећи да се ради о незнатном уделу нарочито имајући у виду да преосталих 80% представља збирно доприносе осталих чланова заједнице чији појединачни удели нису одређени а исти би могли бити и мањи и већи од удела тужиље, што свакако не може бити од утицаја на закључак суда да учешће са 20% у стицању имовине у породичној заједници не води основаности стварноправог захтева тужиље.

Из утврђеног чињеничног стања произилази и да је тужиља за све време трајања заједнице живота доприносила стицању заједничке имовине радом у домаћинству, вођењем кућних послова, бављењем пољопривредом, бригом о деци и породици, које све околности се цене у смислу одредбе чл. 180 ст. 3 Породичног закона приликом утврђивања висине удела у породичној имовини, па се не може прихватити као правилан закључак првостепеног суда да су тужени, тиме што су новчано улагали у заједничку имовину, остварили знатнији удео наспрам тужиље која је улагала радом и бригом о кућном домаћинству. Удео сваког члана породице одређује се према свим критеријумима наведеним у чл. 180 ст. 3 Породичног закона, при чему новчано улагање наспрам улагања радом, не представља само по себи знатније стицање како то закључује првостепени суд, већ се било који вид доприноса у стицању заједничке имовине сваког члана породице цени појединачно, у склопу свих осталих улагања и у сразмери са укупном вредношћу заједничке имовине. Имајући у виду наведено, за сада се не може прихватити закључивање суда о сразмери удела тужиље наспрам удела тужених на основу паушалног навођења начина на који је сваки од чланова породице учествовао у стицању заједничке имовине, већ се удео свако од њих мора одредити процентуално појединачно, оценом сваког вида доприноса сходно чл. 180 ст. 3 ПЗ.

При томе, имајући у виду да је првостепени суд утврдио да су у породичној заједници живели и баба и деда туженог ББ остало је неразјашњено да ли су исти учествовали радом у породичном домаћинству или су били издржавана лица, имајући у виду њихове године старости, од које чињенице зависи и правилна примена одредбе чл. 211 ЗПП.

Поред наведеног, првостепени суд је у ставу првом и другом изреке пресуде одбио тужбени захтев тужиље за утврђивање права својине на непокретностима чији опис је у противречности са описом непокретности који је дат у вештачењу

грађевинске струке, па су непокретности које чине заједничку имовину овде странака остале недовољно идентификоване, због чега је чињенично стање за сада непотпуно утврђено, односно остало је неразјашњено да ли су непокретности описане у тужбеном захтеву непокретности чију је вредност вештачио вештак грађевинске струке.

Из наведених разлога, побијана пресуда је због наведених противречности захваћена битном повредом одредаба парничног поступка из чл. 374 ст. 2 тач. 12 ЗПП, на коју се жалбом тужиље указује а чињенично стање је остало непотпуно утврђено па се првостепена пресуда не може испитати са становишта правилне примене материјалног права па је побијана пресуда морала бити укинута у ставу првом, другом и трећем изреке пресуде.

Како је укинута одлука о главној ствари, укинута је и одлука о трошковима парничног поступка садржана у ставу петом изреке пресуде.

Став четврти првостепене пресуде није побијан жалбом, па исти није био предмет расправљања пред другостепеним судом.

У поновном поступку првостепени суд ће отклонити недостатке на које је указано у овој одлуци, те ће правилно и потпуно утврдити ко је све учествовао у стицању породичне имовине странка, да ли су сви чланови породице обухваћени тужбом, затим која све имовина је стечена у породичној заједници и колики је удео у стицању те имовине сваког од чланова породичне заједнице, ценећи у односу на сваког од њих све критеријуме од којих зависи наведене у чл. 180 ст. 3 Породичног закона, након чега ће правилном применом материјалног права одлучити о основаности тужбеног захтева, дајући довољне и јасне разлоге о одлучним чињеницама.

Сходно наведеном, другостепени суд је користећи се овлашћењем из чл. 391 ст. 1 ЗПП одлучио као у изреци решења.

АПЕЛАЦИОНИ СУД У НИШУ, дана 04.07.2024. године 45 Гж 5072/23

**Записничар – судијски помоћник,
Игор Младеновић**

**Председник већа-судија,
Александар Пантић**

**Судија известилац
Миљана Стојковић**